

جلسه اول

(i) مقدمه / کلیات درمورد حمل و نقل بین المللی

حمل و نقل را چطور تعریف می کنیم؟ اهمیت حمل و نقل در کجاست؟ نقش حمل و نقل در اقتصاد چگونه است؟ نقش حمل و نقل چند وجهی (Multimodal) در چرخه تولید/لوجستیک چگونه تعریف می شود؟ چرا در بین گونه های حمل و نقل، حمل و نقل جاده ای بیش از دیگر گونه های حمل حائز اهمیت است؟

آیا تغییرات سیاسی و اجتماعی در نقش این صنعت تاثیر پذیر بوده ؟
آیا تغییرات بالا باعث گشته تا قوانین در حمل و نقل تغییر یابد؟
آیا می خواهیم بگوئیم حمل و نقل یک حرفه تخصصی است؟

نقش اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و بخصوص بخش امور کارنه تیر در راستای تاثیر تغییرات سیاسی ، اقتصادی و اجتماعی در زمینه حمل و نقل بین المللی چگونه بوده و چگونه ارزیابی می شود؟

(ii) برخی نکات و آمار در بخش حمل و نقل بین المللی جاده ای

امروزه در دنیا مراکز مختلف مطالعاتی - پژوهشی وجود دارند که مقوله حمل و نقل جاده ای را بشدت مورد بررسی و مطالعه قرار می دهند و آمارها بسیار جالبی را در اختیار دارند مرکز مطالعات NEA (Netherland Education Academy) در هلند ، یا مرکز تحقیقات حمل و نقل بین المللی در ژنو از عمده این مراکز هستند.

برای مثال آیا میدانید که در اروپا روزانه ۷۰ کیلو کالا برای یک نفر توسط کامیون حمل می شود. ۸۰٪ کل کالاهای خریداری، فروخته و یا مورد تجارت قرار گرفته از طریق جاده حمل می شود. - از دهه ۱۹۹۰ تا سال ۲۰۰۰ میزان آلایندگی ناشی از سوخت کامیون به حد ۵۰٪ کاهش یافته. به عبارتی منواکسیدکربن ، هیدروکربن و اکسیدنیترژن ۵۰٪ کاهش یافته.

- آلایندگی صوتی یک کامیون ساخت امروز از ۲۴ کامیون سال ۱۹۷۰ کمتر است.

- در بخش حوادث - ۵ تا ۱۰٪ حوادث جاده ای شامل کامیونهای سنگین می شود و ۹۵-۹۰٪ توسط وسائط نقلیه عمومی سبک ، موتورسیکلت و غیره می باشد.

- آیا می دانید $\frac{3}{4}$ حمل و نقل گوشت / سبزیجات / میوه / ماهی / لبنیات در اروپا توسط کامیون انجام می شود.
- آیا می دانید در اروپا سهم حمل و نقل جاده ای ۷۹٪ ، ریلی ۱۱٪ ، آبی ۶٪ و غیره ۴٪.
- آیا می دانید ۹۰ درصد کالا زیر مسافت های ۳۰۰ کیلومتر از طریق جاده حمل می شود.
- آیا میدانید در اروپا ۶ میلیون انسان مستقیماً از طریق صنعت حمل و نقل امرار معاش می کنند این شامل مدیران ، پرسنل ، رانندگان ، بنگاههای خدماتی و Logistic هستند. ۳/۵ میلیون نفر هم در بخش تولید ، فروش ، تعمیرات ، بیمه و غیره فعالیت دارند. سپس ملاحظه می کنید چه بخش عظیمی از صنعت حمل و نقل جاده ای امرار معاش دارند.
- با توجه به ۱۸ میلیون بیکار در اروپا در واقع حمل و نقل بین المللی جاده ای و توسعه این صنعت در مجموع می تواند تا حد زیادی دغدغه های اجتماعی و سیاسی را در اروپا تا حدی کاهش دهد.
- آیا می دانید از ۱۹۷۰ تا ۲۰۰۰ مصرف سوخت ۳۵٪ کاهش یافته آنهم بخاطر ساخت کامیونهای جدید با استاندارد بالای یورو ۲ و ۳.
- آیا می دانید تولیدکنندگان کامیونهای سنگین در اروپا در حال حاضر خط تولید یورو ۵ و ۶ می باشد.
- آیا زیرساختارهای آن در کشور فراهم است ؟ آیا متولیان امر و شما دست اندرکاران اجرایی مطلع هستید؟
- امروزه، عمدتاً یک کامیون با بار به وزن ۴۰ تن حدود ۳۰ لیتر سوخت برای ۱۰۰ کیلومتر را سوخت می کند.
- حمل ریل + جاده = شرکا خوب در حمل و نقل کالا اهمیت حمل و نقل مرکب. برای عرضه مناسب تر کالا به بازار و مصرف کننده نهائی در مسافت های طولانی حمل ریلی توجیح اقتصادی بیشتری دارد و از سوئی در مسافت های کوتاه و با در نظر گرفتن خدمات Door to Door (محل به محل) حمل جاده ای بهترین انتخاب است که ترکیب این دوگونه باعث ارائه خدمات بهتری می شود.
- برخلاف ناظرین اقتصادی و سیاسی در جهان بخصوص در اروپا ، از ۱۰ وسیله نقلیه در اتوبان ها فقط یکی کامیون می باشد. در نتیجه ترافیک و آلودگی بیشتر از وسائط شخصی و عمومی است تا کامیون.

- طبق آمار ۲۰۰۴ کامیونداران در اروپا بطور متوسط ۴۰ میلیون یورو بصورت مالیات های مختلف پرداخت کرده اند. مانند مالیات سوخت، مالیات مالکیت کامیون، مالیات های جاده ای و غیره.
- صنعت حمل و نقل بیش از سهم خود در هزینه زیرساختارها پول پرداخت می کند.

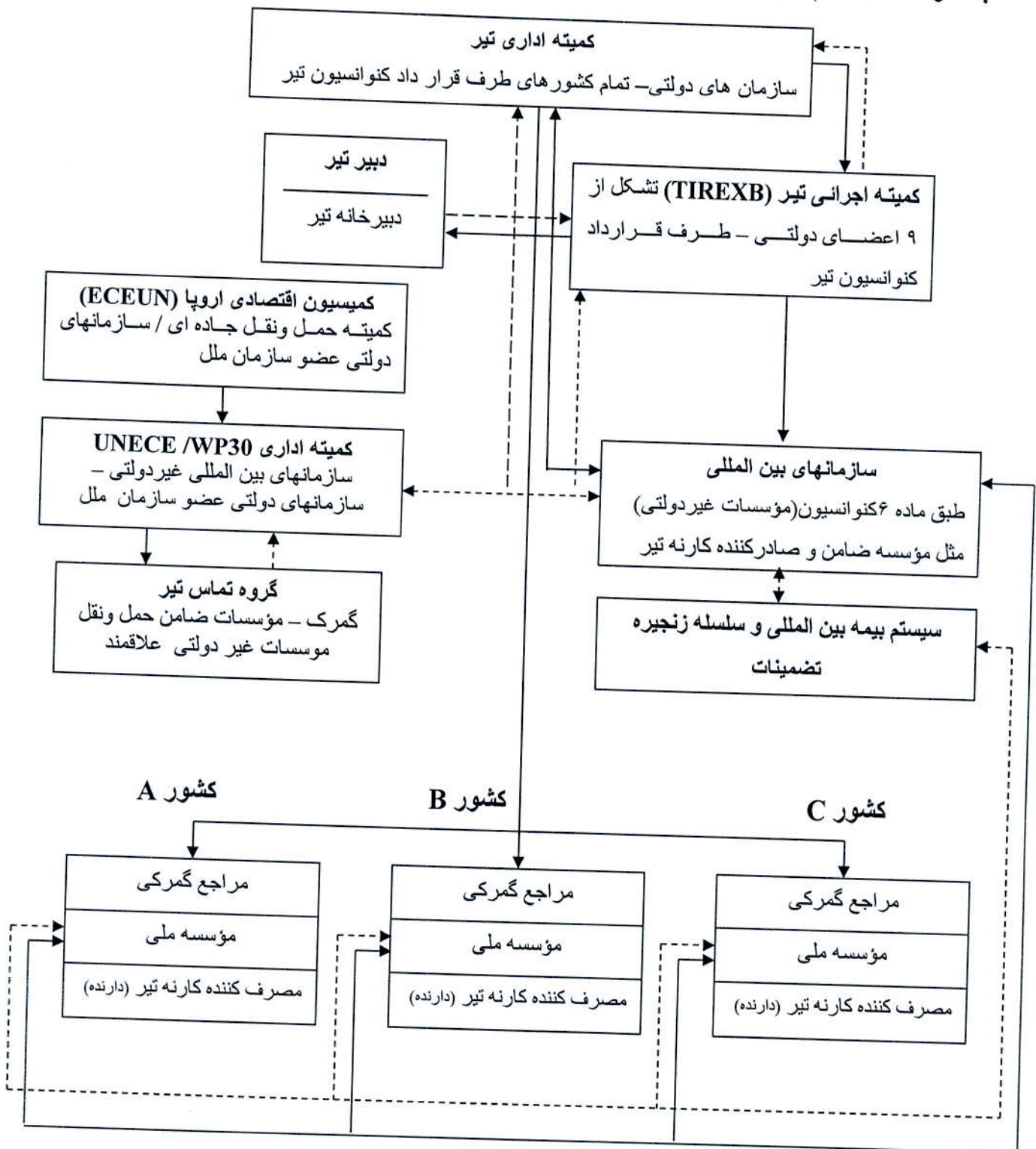
(iii) اهمیت آکادمی ایرو و ارتباط آن با تجارت جهانی.

- ما همه بخوبی می دانیم داشتن یک حرفه موفق (یک Carrier) بدون آموزش خوب و در یک آموزشگاه درست، خوب و مطمئن نمی تواند بطور واقعی تحقق یابد.
- شرکت های حمل و نقل که از افراد و پرسنل آگاه و مطلع برخوردار باشند می دانند از فواید بسیار بالایی در رقابت بازار برخوردار می باشند. اما کجا می توان این آموزش ها را دید. کدام مؤسسه می تواند بطور حرفه ای این اطلاعات، دانش و تخصص را در اختیار ما قرار دهد تا پرسنل و افراد شاغل در بخش حمل و نقل بتواند بخوبی در دنیا تجارت امروز رقابت کنند.
- آکادمی ایرو برای این طراحی شد.

هدف آکادمی ایرو

- توسعه، اجرا و فراهم کردن یک روش آموزشی یکنواخت و استاندارد شده جهانی است.
- برنامه آموزشی یکنواخت برای دست یافتن به نیازهای اقتصادی.
- تشخیص بهترین روشهای آموزشی.
- فراهم کردن امکانات و ابزارهای آموزشی لازمه.

بدنه و ساختار نظام تیر

تصمیم گیری / تانید

راهنمایی / مشورت

بیمه بین المللی و پیوستگی

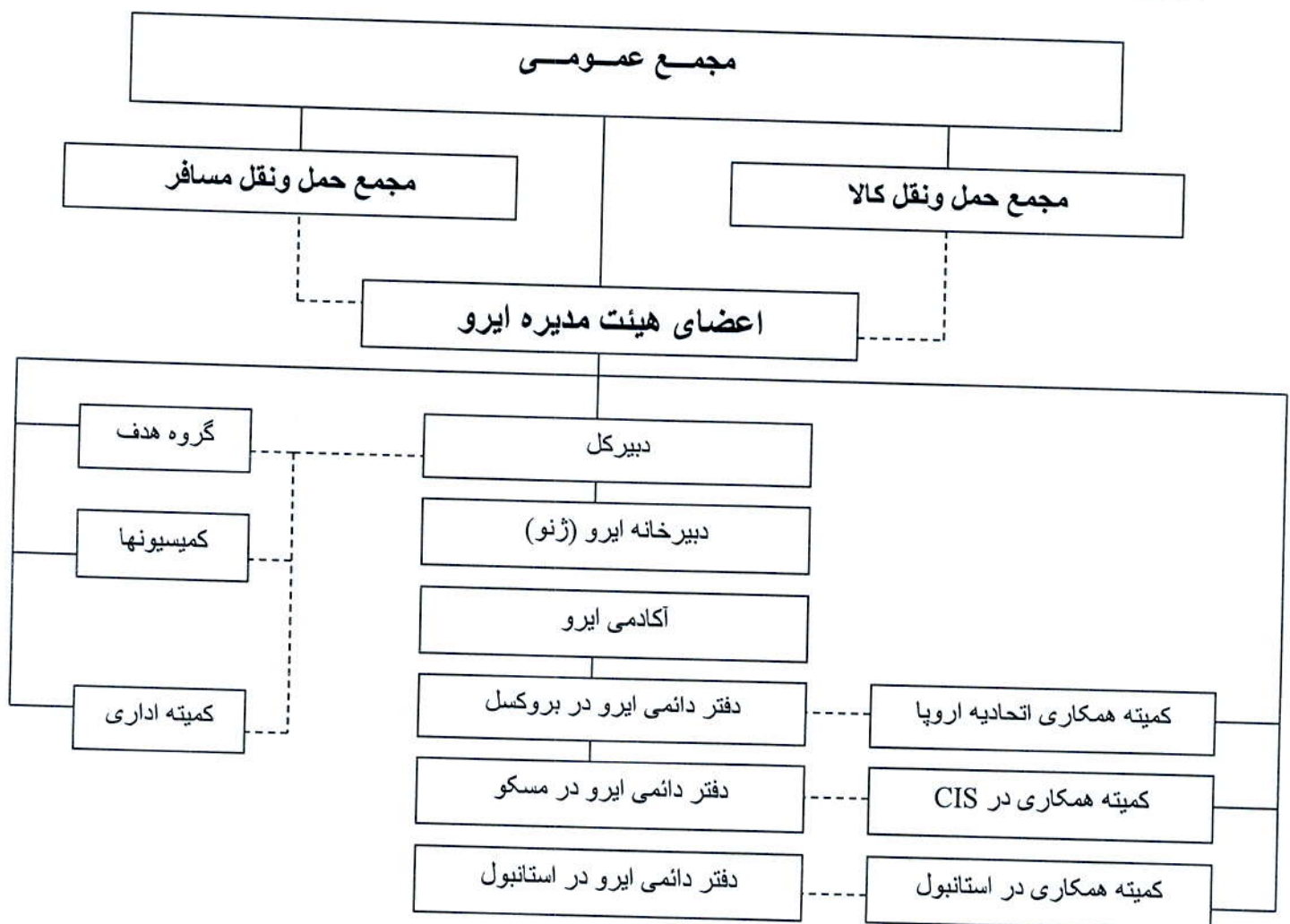
(iv) سازمان ایرو - نقش و وظایف آن سازمان

(اتحادیه حمل و نقل بین المللی جاده ای) IRU - International Road Transport Union

سازمان ایرو در ۲۳ مارچ ۱۹۴۸ تاسیس شد. ایرو یک سازمان بین المللی که هدفش ارتقاء بخش حمل و نقل بین المللی کالا / مسافر می باشد.

در ابتدا ایرو با هشت مؤسسه ضامن در اروپای غربی کارش را شروع کرد. این کشورها بلژیک، دانمارک، فرانسه، هلند، نروژ، سوئد، سوئیس و انگلستان بودند. امروزه اعضای ایرو به ۱۸۰ مؤسسه بین المللی از ۷۴ کشور از ۵ قاره جهان بالغ می شود.

ساختار مدیریتی

- یکی از مهمترین وظایف ایرو ، متولی نظارت بر عملیات سیستم تیر بین کشورهای عضو ، چاپ کارنه تیر و ضامن اصلی سلسله تضمینات تیر.

ساختار اداری و اجرایی

تشکلات سازمانی -

- مجمع حمل و نقل کالا
- مجمع حمل و نقل مسافر
- کمیسیونها
- کمیته هماهنگی

- مجمع حمل و نقل کالا

اهداف -

- ☐ حافظ منافع بخش حمل و نقل جاده ای کالا .
- ☐ ایجاد امکانات و شرایط بهتر برای حمل و نقل کالا و رفع موانع
- ☐ نقش پذیری در توسعه پویا در بخش حمل و نقل جاده ای
- ☐ حمایت در راستای برقراری توازن قوانین بین حمل جاده ای و ریلی.
- ☐ ایجاد زیرساختها و شبکه های توسعه یافته جهت ارتقا بخش حمل و نقل جاده ای

- کمیسیونها

Commission on Customs matters	☐ کمیسیون گمرکی
Commission of Economic affair	☐ کمیسیون اقتصادی
Commission of Legal affair	☐ کمیسیون روابط حقوقی
Commission on Road Safety	☐ کمیسیون ایمن سازی جاده ای
Commission on Social affair	☐ کمیسیون روابط اجتماعی
	☐ کمیسیون ارائه خدمات به حمل کنندگان
Commission on services to road transport operators	
Commission on Technical affairs	☐ کمیسیون بین المللی تکنیکی

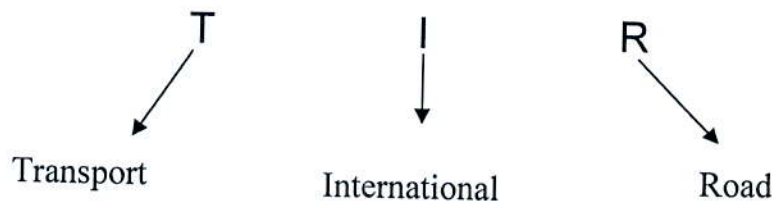
- کمیته هماهنگی

- ☐ دفتر دائمی ایرو در بروکسل
- ☐ دفتر دائمی در مسکو
- ☐ دفتر دائمی در استانبول
- ☐ دفتر دائمی در کازابلانکا

جلسه دوم

(i) تعریف و ساختار سیستم تیر

طبق تعریف کمیسیون اقتصادی اروپایی سازمان ملل (UNECE)، واژه TIR یعنی حمل و نقل بین المللی جاده ای.

UNECE _____ United Nation Economic Commission for Europe

* * *

فواید سیستم تیر

در سیستم تیر، حداکثر امکان حرکت کالا تحت پلمب گمرکی از طریق جاده فراهم شده است. در سیستم مذکور برای کالائی که از کشورهای بین راهی بصورت ترانزیت عبور می کند، نیاز به ارائه تضمینات گمرکی برای حقوق و عوارض کالا حمل شده نزد گمرک ورودی کشور مربوطه نمی باشد و کلیه کشورهای عضو پذیرفته اند که وقتی کالا تحت پوشش کارنه تیر در رژیم تیر حمل می گردد، نیاز به دریافت ضمانت نیست و دفترچه تیر خود نشان دهنده تضمینات لازم می باشد.

✓ امکانات بهتر برای حمل و نقل و تجارت

- کاهش هزینه های جاده ای و همینطور کاهش تاخیر در عملیات سیستم ترانزیت تیر.
- امکانات حرکت کالا طبق روش های یک شکل و استاندارد شده در کنترل و نظارت.
- کنترل و نظارت گمرکی مشابه تحت مفاد کنوانسیون تیر
- ارتقا و توسعه حمل و نقل بین المللی جاده ای و همینطور تجارت بین الملل

✓ برای صنعت حمل و نقل

- کالا با حداقل دخالت مقامات ذیصلاح در مرزها عبور می کند.
- کاهش زمان و هزینه ترانزیت
- ساده سازی در اسناد و با بهره گیری از استانداردهای لازم

• عدم ارائه تضمینات گمرکی در مرزهای ورودی

✓ برای گمرک

- حقوق و عوارض گمرکی تا سقف ۵۰,۰۰۰ دلار در سیستم تیر تضمین شده.
- فقط شرکت های حمل و نقل واجد شرایط مجاز به استفاده از سیستم تیر می باشند که این کار سبب افزایش امنیت سیستم می شود.
- نیاز کنترل فیزیکی کالا در مسیر ترانزیت کاهش می یابد.
- ارائه امکانات بهتر جهت کنترل اسناد و مدارک توسط گمرک.

✓ کنوانسیون تیر

- کنوانسیون تیر یک کنوانسیون گمرکی است. کنوانسیون تیر ۱۹۷۵ زیر نظارت کمیسیون اقتصادی اروپائی سازمان ملل تدوین و مورد بازنگری قرار می گیرد.
- در ابتدا دو کنوانسیون وجود داشت ، یکی مربوط به کامیونهای حرفه ای و دیگری مربوط به بار بود. این دو کنوانسیون بصورت مکمل در ۱۶ ژوئن ۱۹۴۹ به تصویب درآمد.
- برای تردد و ورود موقت کامیونها نیاز به استفاده کارنه دوپاساژ Carnet de passage و یا تریپتیک Triptyque بود. ضمن اینکه برای محفظه بار بهترین راه حل برخورداری از پلمب گمرکی معتبر و شناخته شده بود.
- مفاد توافقنامه ۱۹۴۹ آنقدر موفقیت آمیز بود که در پی پیشنهاد سازمان ایرو ۱۷ کشور ، کنوانسیون ۱۹۵۹ که زیر نظر کمیته حمل و نقل بین المللی جاده ای کمیسیون اقتصادی اروپائی سازمان ملل تدوین و طراحی شده بود را امضا نمودند.
- با امضای این کنوانسیون دیگر نیازی برای ارائه تضمینات در قبال حقوق و عوارض گمرکی کالا ویا کنترل های خاص گمرکی نبود، ضمن اینکه ضرورت کارنه دوپاساژ هم برداشته شد.
- در کنوانسیون تیر ، برای کانتینر و به عبارتی دیگر محفظه بار تعاریف مشخصی وجود دارد و بر مبنای شکل، ساختار، ابعاد و مشخصات فنی گواهی تائید تیر (Approval Certificate) صادر می گردد.
- در نتیجه کامیون با گواهی قبولی و کارنه تیر می تواند بدون ارائه تضمینات اضافی اقدام به حمل کالا از طریق جاده بنماید.

اما از آنجائیکه حمل و نقل کانتینری از طریق ریلی / دریائی در حال پیشرفت می باشد، قوانین حمل و نقل جاده ای هم به تبع می بایست خود را مجدداً با تغییرات تطبیق می داد که به موجب آن کنوانسیون تیر ۱۹۷۵ تدوین شد. این کنوانسیون از سال ۱۹۷۸ به اجرا گذاشته شد و تاکنون ۱۹ مرتبه در مفاد آن تغییرات صورت پذیرفته و آخرین تغییرات در ۱۲ مه ۲۰۰۲ بوده.

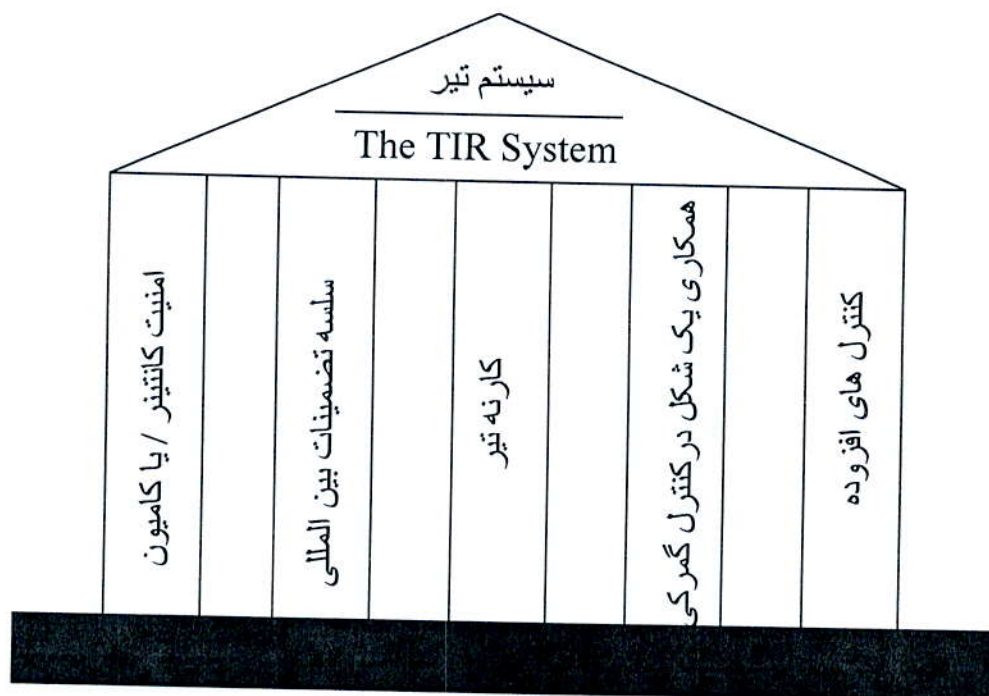
✓ سیستم ترانزیت تیر

- اصول سیستم تیر (بسیار مهم)
- حمل و نقل تیر
- همکاری بین ایرو و سازمان ملل

* * *

✓ اصول سیستم تیر

سیستم تیر در واقع یک سیستم ترانزیت گمرکی برای کالائی که از طریق جاده حمل می گردد، می باشد. سیستم مذکور بر ۵ پایه اصلی استوار است.

• امنیت کانتینر / یا کامیون

کالا وقتی قابل حرکت دادن می شود که در محفظه بار کامیون / یا کانتینر به پلمب گمرک رسیده باشد و گواهی تائیدیه / یا گواهی قبولی (فتوگرافی) از قبل برای کامیون صادر گشته باشد.

• سلسله تضمینات بین المللی

حقوق و عوارض گمرکی که در اثر هرگونه عملیات نادرست از سوی گمرک ادعا شود از طریق سلسله تضمینات بین المللی پوشش داده می شود.

• کارنه تیر

کارنه تیر یک سند ترانزیتی گمرک که در عملیات حمل و نقل بین المللی جاده ای استفاده می شود. هرکارنه تیر دارای یک شماره خاص می باشد و با استفاده از استانداردهای بسیار بالا همانند اسکناس چاپ می شود و امکان تقلب در آن وجود ندارد. کارنه تیر به مدل ۲۰،۱۴،۶،۴ برگی وجود دارد. و در نهایت کالائی که درکارنه تیر قید گردد بعنوان یک سند گمرکی مورد قبول گمرکات مبدا / سرراهی / مقصد قرار خواهد گرفت.

• همکاری یک شکل در کنترل های گمرکی

هرگونه اقدامات و کنترل توسط گمرک مبدا مورد قبول گمرک کشور ترانزیت و مقصد نیز می باشد. این یکنواختی باعث می گردد که عملیات به سهولت انجام و از اتلاف وقت و سرمایه جلوگیری بعمل آید.

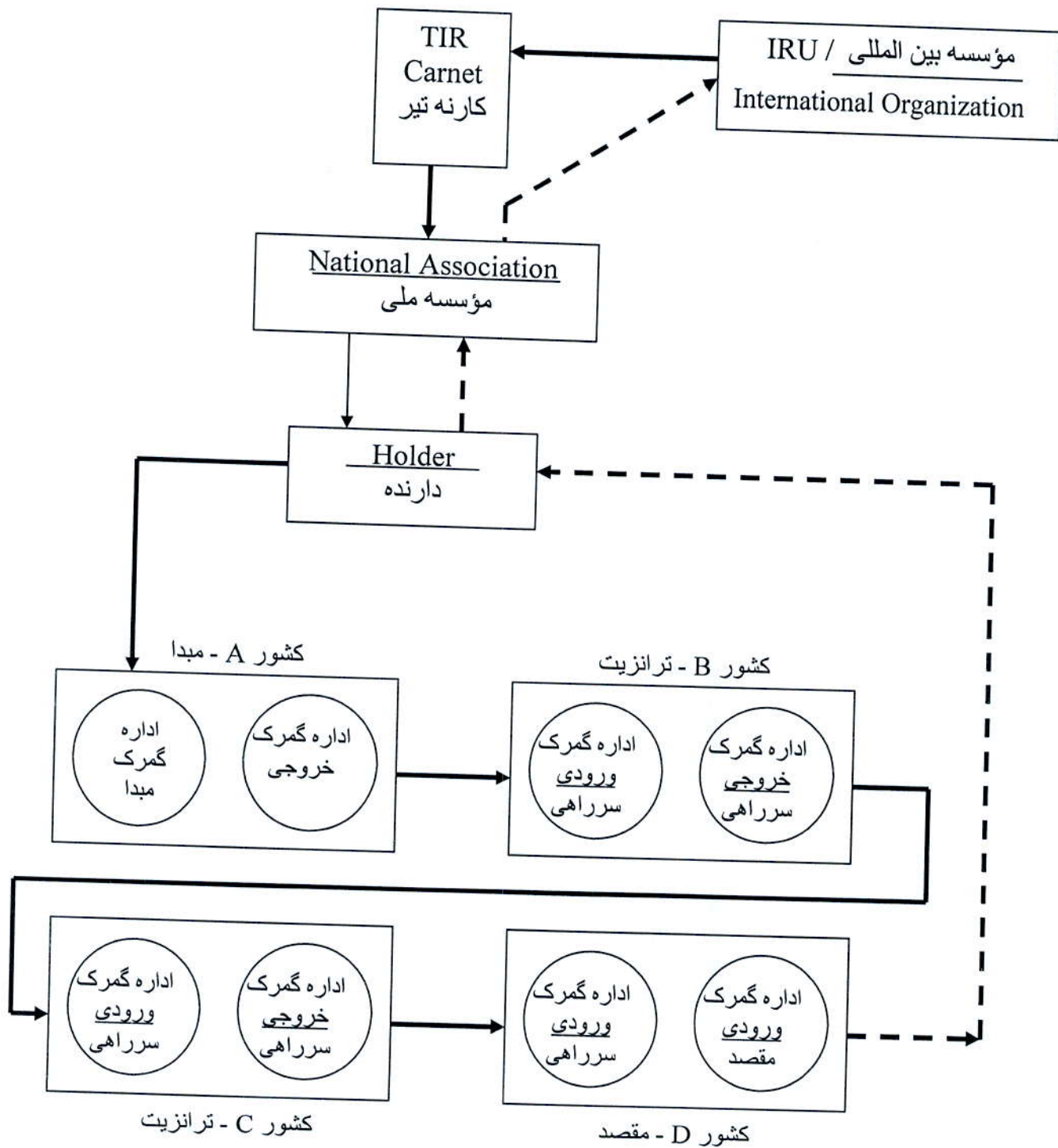
• کنترل های افزوده

به منظور بهره گیری هرچه بهتر مؤسسات ملی (مؤسسه ضامن / مؤسسه صادرکننده کارنه تیر) و گمرکات از سیستم تیر و در راستای کنترل و کاهش ریسک عملیاتی سیستم ایمن سازی تیر (Safe TIR) یک رویه انتقال اطلاعات بصورت هوشمند می باشد.

✓ حمل و نقل تیر

حمل و نقل تیر در واقع به عملیات حمل و نقل بین المللی کالا گفته می شود که حتماً می بایست بخشی از آن طریق جاده باشد. این عملیات بین گمرک مبدا، گمرک سرراهی و گمرک مقصد صورت پذیرد.

روش حمل و نقل در سیستم تیر

✓ همکاری بین سازمان ایرو و سازمان ملل

سازمان ایرو در زمینه های مختلف با سازمان ملل همکاری داشته و بصورت مستمر سعی کرده در کلیه مقوله های حمل و نقل جاده ای از جمله موارد ذیل حضور فعال داشته و از صنعت حمل و نقل جاده ای دفاع و هرکجا لازم باشد رهنمود و نظرات فوق کارشناسی خود را ارائه می دهد.

– مسائل مربوط به محیط زیست

– عبور مرزی

– انرژی

– توسعه زیرساختارهای لازم

– پیگیری و بررسی تغییرات سیاسی / اجتماعی / اقتصادی در اروپای شرقی / اتحادیه اروپا ، کشورهای مشترک المنافع و خاورمیانه

– تخلفات جاده ای – قاچاق کالا/مسافر

– قوانین و تعرفه های جاده ای

– استانداردها

– روایید

(ii) نقش مؤسسه ضامن

اصلی ترین نقش مؤسسه ضامن اینست که به نمایندگی از طرف شرکت های حمل و نقل جاده ای عضو خود، برای کارنه تیر هائی که توسط مؤسسه اش صادر گردیده، در قبال کلیه گمرکات تیر داخلی و خارجی و همینطور سلسله تضمینات تیر متعهد به پاسخگویی باشد.

به همین منظور مؤسسه ضامن طبق ماده ۶ کنوانسیون ازسوی دولت (که در این جا گمرک می باشد) تعیین میگردد.

مؤسسه ضامن می بایست شرکت های حمل و نقل بین المللی جاده ای را طبق شرایط خاص مندرج در ضمیمه ۹ کنوانسیون تیر را مورد پذیرش قرار دهد و ریسک عملیاتی در سیستم تیر را به حداقل کاهش دهد.

طبق ضمیمه ۹ کنوانسیون تیر – حداقل شرایطی که مؤسسه بایستی دارا باشد – اینست :

الف – یک مؤسسه ملی شناخته شده و درجه یک بحساب بیاید.

ب – از پشتوانه و تعهدات خوب مالی برخوردار باشد.

پ – پرسنل و اعضای دست اندرکار از اطلاعات کافی برخوردار باشند.

ت – طبق مفاد کنوانسیون تیر ، قرارداد بین گمرک و مؤسسه ضامن به امضا رسیده باشد.

(iii) نقش مؤسسه صادرکننده کارنه تیر

مؤسسه صادرکننده کارنه تیر مؤسسه ای است که کارنه تیر را طبق شرایط مندرج در کنوانسیون تیر و دستورالعمل های اجرایی تیر صادر می نماید. شرکت های حمل و نقل پس از دریافت مجوزهای لازم و الحاق به رژیم تیر می توانند از دفترچه های تیر یا کارنه تیر جهت حمل کالا از طریق جاده اقدام کنند.

(iv) کارنه تیر

همانطوریکه گفته شد کارنه تیر یک سند ترانزیت گمرکی است و دارنده آن که در واقع شرکت ها حمل و نقل بین المللی جاده ای می باشند ، قادر خواهند بود کالاهای صادراتی و یا وارداتی را تحت پوشش این دفترچه و از طریق جاده حمل کنند.

✓ قوانین مربوط به استفاده کارنه تیر

- نحوه صدور - کارنه تیر توسط مؤسسه صادرکننده برای دارنده ای که عضو آن مؤسسه بوده و ساکن آن کشور می باشد ، صادر می گردد.
- زبان - روی جلد کارنه تیر حتماً به زبان رسمی تیر یعنی انگلیسی و فرانسه خواهد بود. برگه های داخلی می تواند به زبان فرانسه و انگلیسی باشد یا اینکه فرانسه و یکی از زبانهای رسمی سازمان ملل باشد.
- اعتبار - کارنه تیر می بایست در مدت زمان اعتبارش مورد استفاده قرار گیرد. طبق ماده ۹ کنوانسیون اگر کارنه تیر حتی در آخرین روز اعتبارش توسط مراجع گمرکی در مبدأ مورد قبول قرار گیرد تا پایان عملیات حمل و نقل کماکان معتبر و می بایست مورد قبول گمرکات سرراهی و مقصد قرار گیرد.
- تعداد کارنه تیر - برای هر عملیات حمل برای یک دستگاه کامیون یا "ترکیب وسائل نقلیه" یک کارنه تیر مورد نیاز است.
- تعداد گمرکات مبدأ و مقصد - جمع گمرکات مبدأ یا مقصد نبایستی از ۴ گمرک خانه تجاوز کند به عبارتی حداکثر تعداد گمرکات مجاز مبدأ و مقصد در مجموع برای یک کارنه تیر در حال حاضر ۴ گمرک می باشد.

✓ نحوه پرکردن کارنه تیر

- مشخصات کامل مبدأ / مقصد / شماره ترانزیت / شماره گواهی قبولی و اطلاعات دارنده می بایست در محل های مربوطه قید شود.

- هرگونه پاک و یا لاک گرفتگی ممنوع است و برای تصحیح حرف / یا عدد غلط می بایست برروی آن ضربدر زده شود سپس حرف / یا عدد صحیح نوشته و به مهر مراجع ذیصلاح رسیده شود.

- اطلاعات درمانیفست زرد رنگ و همینطور دیگر صفحات کالا تکمیل شود.
- جعبه (۱۳/۱۴/۱۵) می بایست حتماً به امضا و مهر شرکت برسد در غیر اینصورت فاقد اعتبار تلقی خواهد شد.

✓ در هنگام حادثه / تصادف

- در صورتیکه پمپ کامیون شکسته یا مخدوش شود می بایست مراتب فوراً به نزدیکترین گمرک اطلاع داده شود.
- صورتجلسه گمرک / پلیس حتماً می بایست اخذ گردد.
- در صورت تصادفی که محموله می بایست از کامیون به کامیون دیگر انتقال داده شود ، می بایست تا احداً مکان در حضور نماینده گمرکی باشد.
- در موارد اضطراری و ویژه اگر سلامت محموله در خطر باشد ، بدون حضور نماینده گمرک هم می توان کالا را از کامیون تصادف دیده به کامیون دیگر انتقال داد ، لذا می بایست بعداً مراتب به اولین گمرک گزارش شود.